

Handläggare
Silvia Schroeder
Telefon: 08-50814034**Till**
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd 2025-12-18

Remiss av mer relevant än någonsin. Biblioteksplan för Stockholms stad

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2025/1249

Förvaltningens förslag till beslut

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har skickat *Mer relevant än någonsin. Biblioteksplan för Stockholms stad* på remiss till bland annat Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd. Biblioteksplanen syftar till att skapa en riktning kommande fyra år för biblioteksverksamheterna i staden.

Stadsdelsförvaltningen välkomnar den nya biblioteksplanen. Stadsdelsförvaltningen tycker det är positivt att biblioteksplanen lyfter bibliotekens viktiga funktion i samhället för invånare i alla åldrar.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat *Mer relevant än någonsin. Biblioteksplan för Stockholms stad* till Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd. Övriga remissinstanser är samtliga stadsdelsnämnder, några facknämnder, Stockholms Stadshus AB, Region Stockholm och två fackförbund. Remissen ska besvaras senast den 22 december 2025.

Ärendet

Styrdokumentet *Mer relevant än någonsin. Biblioteksplan för Stockholms stad* har framtagits för att skapa en riktning för biblioteksverksamheterna i staden. Biblioteken är viktiga mötesplatser där människor får träffas, ta del av olika röster och perspektiv och bilda sin egen uppfattning om världen. Bibliotekslagen (2013:81) utgör grunden för bibliotekens verksamhet och uppdrag. I bibliotekslagen fastslår lagstiftaren att

biblioteken är för alla människor, men lyfter särskilt dessa fyra prioriterade målgrupper:

- Personer med funktionsnedsättning
- Nationella minoriteter
- Personer med annat modersmål än svenska
- Barn och ungdomar

Biblioteksplanen lyfter att bibliotekens verksamhetsutveckling alltid bör utgå från de prioriterade målgrupperna och ska arbeta utifrån principen om universell utformning. Bibliotekens verksamhetsutveckling innebär även samverkan med andra aktörer så som förskola, skola, lokala föreningar, studieförbund, universitet och högskolor för att utveckla ett rikt innehåll och en mångfald av aktiviteter utifrån besökarnas behov.

Strategiska prioriteringar

Biblioteksplanen anger fyra strategiska prioriteringar som pekar på de förflyttningar som biblioteken ska göra under de kommande fyra åren. Dessa är framtagna utifrån en betydande datainsamling där invånare, både användare och icke-användare av biblioteken, medarbetare och samarbetspartners har varit med och bidragit med sina tankar kring biblioteksverksamheten.

Prioritering 1: Från bokryggar till levande litteratur

Från bokryggar till levande litteratur är den första strategiska prioriteringen och handlar om att lyfta och synliggöra litteratursamlingen bättre. Bland annat föreslås att en gemensam boksamling för hela staden istället som många olika lokala biblioteksbestånd. Syftet är att underlätta ännu mer för invånarna att ta del av litteratur.

Prioritering 2: Från kopieringsrum till samhällsviktig verksamhet

Den andra prioriteringen som lyfts i biblioteksplanen handlar om att säkerställa medborgarservice och vägledning som kärnverksamheter på biblioteken. Parallellt ska även innehållet utvecklas från invånarnas behov och omvärldsutvecklingen. Biblioteken ska kunna vägleda invånare till trovärdig kunskap.

Prioritering 3: Från biblioteket mitt i byn till biblioteket i hela staden

Den tredje prioriteringen handlar om att utveckla ett antal större bibliotek i varje stadsdelsområde som kompletterar de lokala biblioteken. Målet är att det ska finnas ett större bibliotek i närheten oavsett var i staden man är.

Prioritering 4: Från erbjudande till delaktig upplevelse

Biblioteken ska vara trygga och inbjudande mötesplatser med ömsesidig respekt och tydliga ordningsregler som bas. Invånare som besöker biblioteken ska vara medskapande och delaktiga i verksamheten där upplevelsen är i fokus. Det görs bland annat genom digitala tjänster, trygghetsskapande arbete samt tydlig och målinriktad kommunikation.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Avdelning förebyggande och främjande i samråd med Avdelning funktionsnedsättning, socialpsykiatri och äldre samt Avdelning ekonomi och lokaler.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen välkomnar det nya styrdokumentet *Mer relevant än någonsin. Biblioteksplan för Stockholms stad*.

Stadsdelsförvaltningen anser att det är positivt att biblioteksplanen framhäver bibliotekens viktiga funktion i samhället för invånare i alla åldrar. Biblioteksplanen gör tydliga kopplingar med *Stockholms stads Vision 2040* och *Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna* med fokus på jämlikhet, hållbarhet och innovation.

Stadsdelsförvaltningen ställer sig positivt till att de fyra prioriterade målgrupperna och principen om universell utformning lyfts i biblioteksplanen för att tillgängliggöra biblioteken i så stor utsträckning som möjligt. I biblioteksplanen står det att ”bibliotekens verksamhetsutveckling bör alltid utgå från de prioriterade målgrupperna”. Stadsdelsförvaltningen anser därför att de prioriterade målgrupperna bör lyftas under avsnitten rörande de strategiska förflyttningar biblioteksverksamheten ska göra de kommande åren för att inte tappa perspektivet.

Tillgänglighetsperspektiv

Stadsdelsförvaltningen menar att det ur en tillgänglighetsaspekt är positivt att personer med funktionsnedsättning i planen anges som en särskilt prioriterad målgrupp. Vidare är det bra att biblioteken i utformningen av sin verksamhet ska arbeta utifrån principen om universell utformning.

Av biblioteksplanen framgår att den är framtagen tillsammans med personer med funktionsnedsättning, vilket stadsdelsförvaltningen anser är positivt. Stadsdelsförvaltningen önskar samtidigt belysa att gruppen personer med funktionsnedsättning inte är homogen och att det kan finnas betydande skillnader i behov av utformning och anpassning även inom målgruppen. Stadsdelsförvaltningen uppmuntrar stadens bibliotek att fortsätta involvera funktionshinderrörelsen i arbetet med den fortsatta

biblioteksutvecklingen. Ökad digitalisering och ny teknik kan till exempel innebära lösningar för många, men också skapa hinder och digitalt utanförskap. För att fånga upp hinder i tillgänglighet kan verksamheterna exempelvis föra kontinuerlig dialog med en fast referensgrupp bestående av personer med olika typer av funktionsnedsättning. Extra fokus kan även behöva ges till barn och unga med funktionsnedsättning. I förorden till biblioteksplanen nämns att bred kompetens och gedigen erfarenhet lägger grunden för hur biblioteksplanen omsätts och konkretiseras i verksamheten. När det gäller kompetens och erfarenhet av anpassning och tillgänglighet återfinns den framförallt inom just gruppen personer med funktionsnedsättning.

Barnrättsperspektiv

Biblioteken är viktiga verksamheter som främjar läslust, språkutveckling och kunskapsinhämtning hos barn och unga. Det är även en arena där barn och unga kan ta del av olika aktiviteter och författarsamtal. Forsknings- och utvärderingsprojektet *Ung livsstil* genomförde en studie under 2020 om vad barn och unga gör när de besöker bibliotek. Studien visade att barn och unga vanligast lånar böcker, träffar kompisar, pluggar och läser böcker. Studien visade även att det var fler flickor än pojkar som nyttjade biblioteken för att låna böcker och plugga.¹ Enligt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) är det en högre andel unga i socioekonomiskt svagare område som nyttjar biblioteken i jämförelse med unga som bor i områden med god socioekonomi. På så sätt kan biblioteken ha en kompensatorisk funktion för de barn och unga som inte har en organiserad fritid.²

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Jenny Johansson
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Mer relevant än någonsin. Biblioteksplan för Stockholms stad.
2. Tjänsteutlåtande – Mer relevant än någonsin. Biblioteksplan för Stockholms stad – Kulturnämnden.

¹ Elofsson, Stig. 2020. *Vad gör barn och ungdomar på biblioteken?*

² Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, 2023, *Ung idag – En fördjupad bild av ungas fritid*.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2025-12-04
Jenny Johansson, Avdelningschef	2025-12-04